

„Tak, ako východ slnka symbolizuje zrod nového dňa, tak vstup do školy symbolizuje novú etapu života dieťaťa.“

Prečo je dôležité, aby dieťa nastúpilo školskú dochádzku zrelé.

POPIS KONKRÉTNÝCH ŤAŽKOSTÍ DIEŤAŤA PRI OSLABENÍ JEDNOTLIVÝCH OBLASTÍ PSYCHICKÉHO VÝVINU

1. Smerovo – priestorová orientácia, vizuálna diferenciacia

Oslabenie v tejto oblasti sa odráža do ťažkostí vo vnímaní abstraktných symbolov. Deficit sa premieňa do čítania, písania, počítania. Zámery písmen líšiacich sa detailom (m- n, k-h, b-d, 3-9, 4-7) – ako zrkadlenie písmen. Pomalé osvojovanie si písmen, ich zapamätávanie. Čítanie je sprevádzané vyššou chybovosťou.

2. Sluchové vnímanie

Oslabenie sa môže v škole premieňať do čítania, písania, ovplyvnený je aj samotný proces učenia. V školskom prostredí je väčšina informácií podávaná sluchovou cestou. Problémy v čítaní: obtiažne spájanie písmen do slabík, slabík do slov, vytváranie náhradných techník čítania, predčítanie, dvojité čítanie, domýšľanie si koncoviek slov, odhadovanie slov, nepresné čítanie. Tieto problémy sú pre dieťa veľmi vyčerpávajúce, takže obtiažne vníma obsah čítaného. Problémy v písaní sa prejavujú: v rozlíšení hraníc slov /predložku píše spolu so slovom/, komolenie slov, vynechávanie slabík a písmen, zámery písmen, inverzie v ich poradí, chyby v mäkkčení a dĺžkach, gramatické chyby.

3. Pravo – ľavá orientácia

Ťažkosti sa prejavujú najmä v predmete matematika a to: ťažkosťami s vytváraním pojmov prirodzeného čísla, v orientácii v číselnom rade, v oblasti priestorového vnímania na úrovni predstáv priestoru i pomenovania priestorových vzťahov môžu znižovať výkony v geometrii a aritmetike. Ďalej problémy pri zápise a čítaní čísel – neujasnená pozícia číslice v čísle. Ťažkosti pri operáciách s číslami, v základných operáciách, dieťa množstvám nezoskupuje, nápadne dlho pretrvávajú mechanické odpočítavanie po jednej, často s oporou /prsty/, čo pretrvávajú i vo vyššom veku. Nechápe vzťahy medzi číslami, spolieha sa na pamäťou naučené spoje. Ťažko sa učí násobku, nechápe podstatu násobenia a delenia. Pri riešení slovných úloh má nepresné pochopenie, neporozumenie pojmov typu – o jedno viac, jedenkrát viac, odlišenie slov, ktoré sú nositeľom dôležitej informácie, situáciu sťažuje aj nepochopenie samotných číselných operácií. Problematický prechod k abstraktnému mysleniu.

4. Priestorová orientácia

Problémová je orientácia v texte pri čítaní – čítanie zľava doprava, vyhľadávanie potrebných častí textu /kľúčové slová.../. Pri písaní sa ťažkosti prejavujú najmä pri prepise a odpise textu. Pri samotnom procese písania je problémové uvedomenie si vedenia čiary. Inverzia poradia písmen a číslic v texte. Problémy pri usporiadaní číselných vzostupných i zostupných radov. Problémy v geometrii. Problematická je orientácia v mapách, pri orientácii v priestore /pri športových aktivitách/ uvedomovanie si smeru pohybu. Problémy v koordinácii pohybov pri manipulácii s predmetmi, ťažkosti pri pracovných činnostiach, v sebaobslužných činnostiach...

5. Jemná motorika

Prejavuje sa ťažkosťami v písaní: nadmerné zaťaženie svalových skupín spôsobuje ich únavu, ktorá sa prenáša na celý organizmus. Píše pomaly, úprava písma, čitateľnosť, rýchlosť písania je problematická.

6. Reč, sluchová oblasť

Oslabenie v tejto oblasti sa prejavuje – chybami v rozlišovaní sykaviek, znelých a neznelých, dlhých a krátkych hlások, mäkkých a tvrdých spoluhlások. Problémy s rozkladom slov na hlásky /sluchová analýza/ a naopak /sluchová syntéza/. Pre dieťa môže byť náročné zapamätať si vetu. Pretrváva nedokonalá výslovnosť. Artikulačne náročné slová komolí, skrakuje. Dysgramatizmy - oslabený jazykový cit, problémy s určovaním rodu, v tvorení slov v inom rode, tvorenie prídavných mien, určovanie spoločného základu v odvodených slovách, slabá slovná zásoba, malá verbálna pohotovosť a obratnosť. Má ťažkosti pri definovaní pojmov, výstižne a jasne vyjadriť myšlienku. Nedostatky sa prejavujú v porozumení reči, v chápaní zložitejších logicko – gramatických štruktúrach. Deti môžu mať problémy s prenesenými významom, metaforami, básnickou rečou. V komunikácii bývajú pasívnejší, čo aj v neskoršom veku tvorí bariéru v nadväzovaní sociálnych vzťahov a tým aj znížené spoločenské uplatnenie v niektorých druhoch povolání.

7. Pamäťové schopnosti

V dôsledku oslabenia v tejto oblasti pozorujeme prejavy v chybách pri prepise slov, nezapamätá si obraz slov, vynecháva písmená v slovách, zotrúvanie obvyklých chýb v písomnom prejave, problémy pri počítaní spamäti. V diktovanom texte môžu mať problém pracovať bez vizuálnej opory, či zapamätať si sluchové vnemy.

8. Pozornosť

Dekonzektrácia pozornosti a jej ľahká odkloniteľnosť sa prejavuje v neschopnosti sledovať výuku. Dieťa má ťažkosti so sústredením na činnosti, často ich nedokončí, i keď prácu začne s nadšením. Časté sú chyby z nepozornosti. Z podnetov má ťažkosti vybrať si ten, alebo tie, ktoré sú v danej situácii preň dôležité /selektivita pozornosti/. Unikajú mu dôležité informácie, nevie čo má vypracovať na domácu úlohu, často zabúda, alebo stráca školské pomôcky...

9. Serialita

Má problémy s dodržaním správneho poradia hlások, čísel, inštrukcií. Ťažko sa učí rad informácií ako je abeceda, násobilka, postavenie prvkov v rade, vymenovanie odzadu.

10. Intermodalita

Nedokáže spájať grafémy s fonémami /priradiť hláske ako obrazovému vnemu zvuk/, deti počujú, že P znie inak ako B, ale nevedia, ktorý znak patrí ku ktorej hláske.

Vypracovala: Mgr. Renáta Kopecká
špeciálny pedagóg